

1. Փոփոխութիւնը ԶՈՐԵՔՍԻՔԻ և ԵԱՐԱԹ՝ օրերը կը հրատարակուի :
2. Տարեկան բաժանորդականին է միայն չորս արծաթ մի ճիւղ կանխիկ վճարելի, թէ մայրաքաղաքիս և իւր արուարձանաց եւ թէ գաւառաց համար :
3. Վեց և երեք ամսոց համար ալ բաժանորդ կընդունուի :
4. Տեղական և գաւառական թղթատարութեան ծախքը խմբագրութիւնը պիտի վճարէ :
5. Հատը մէկ զրոյ մի ճիւղ, և կը գտնուի մասնաւորապէս Պահէ՛ք գաւառը Սոսէի Պօղոս աղայի խանութը :

ՓՈԽՆՁ

6. Ծանուցման տողը 3 զրոյ է մէկ անգամի համար : Աւելի ատան կըլլայ աւելի անգամներու համար :
7. Խմբագրութեան վերաբերեալ որ և է գիր ուղղելի առ Տնօրէն՝ Տէր Հ. Ս. Ալաճաճեան Կ. Պօլիս Պալատ - բաղար Նաֆիէ խան վերի յարկ թիւ 16 :

ADRESSE

H. S. Aladjadjian

Directeur du Journal Armenien
POUNTCHÉ — 16 Nafie Han. Balouk.
Bazar Constantinople.

Թիի 1304

ԶՈՐԵՔՍԻՔԻ

1880 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 3

ԱԶԳԱՅԻՆ

Վարդապետ

Փոփոխութիւնը թուով վանքերու վրայ խօսած ժամանակ խոստացանք վարժապետներու մասին առանձին մի յօդուածով խօսիլ : Ապաքէն սոյն խնդիր մենք անորոշ կերպիւ անձնական պատճառներով յետաձգելու մտադիր էինք, սակայն դրեթէ ամեն օր ազգային լրագրաց մէջ կարդալով, որ այլ և այլ կարգի մարդիկ կ'առաջարկեն, կամ կ'ողջեն ինքնին մասնաւոր դպրոցներ բանալ և կրթել, աւելորդ չենք համարիր այսօր իսկ մեր խոստումն կատարել : Թերթեր իսկ բաւական չեն սոյն նիւթին ամեն մի կէտին վրայ դրելու համար, բայց մենք պիտի ջանանք ըստ կարելոյն համառօտ կերպիւ մեր կարծիքն յայտնել և ծնողաց ու ճամբարիտ ուսուցչաց ուշադրութեան ներկայացնել : Թէ ինչպէս ի հնումն մեր մէջ վարժապետի պաշտօնը կ'ըմբռնէին, յայտնի չէ : Բայց և այնպէս իրողութեանց և պատմութեան իմաստասիրութեանէն պարզ կ'երեւի, որ նախնիք սոյդ վարժապետ կոչուածներու մեծ նշանակութիւն կուտային : ապացոյց այն է, որ այս վերջինները մասնաւորապէս կը կրթութեան և կը պատրաստուէին, որպէս զի իրենց պաշտօնին մէջ չօայթալին, դիմանային թէ ինչ, ինչպէս և ինչի՞ համար պիտի սովորեցնեն :

Գոնէ այսպէս եղած է Մեծն Ներսէսի օրով և բաւական ժամանակ վերջն, որ Հայաստան քաղաքականապէս ճոխ և զարդացած ժամանակ և այնքան ընտիր մատենագիրներ, թարգմանիչներ, զննողներ և դօրապետներ և ազգային ու եկեղեցւոյ ոգւով կրթուած և անուած կանայք ունեցան, որ երկրին և եկեղեցւոյ անկախութիւն երկար ժամանակ ապահովեցին : Այս արդիւնք անտարակոյս տգիտութեան կամ տգէտ վարժապետաց աշխատութեան հետեւանքն չէր կարելի լինիլ : սորա համար ի-

րենց պաշտօնին հմուտ և անձնուրաց ուսուցիչք հարկաւոր էին մանկուայն սիրտն ու միտքն միանգամայն կրթելու համար : Ուրեմն պարզ կ'երևի թէ ի հնումն վարժապետները մեր երկրին համար հայրենասիրութեան ազգասիրութեան և աստուածապաշտութեան՝ զգացմանց զարթոյնչներն ու կրթիչները և սրտի ու մտքի ուղղիչներն էին : Այս պատճառով իմաստասիրութիւնն է :

Դժբաղդաբար, ինչպէս Վ. Խոսրով յօդուածին մէջ կրօնականաց համար ըսինք, վարժապետն ալ սկսաւ իւր ազդեցութիւն և նախնի նշանակութիւն կամաց կամաց ազգային անկախութեան հետ կորսնցնել : Նա, որ սրտի և մտքի կը տիրէր, սկսաւ ամենախոնարհ ծառայ և կամակատար դառնալ ո՛չ միայն օտարին այլ նաեւ նոյն ինքն մեր տգէտ մեծերուն : վարժապետանոցները, — որ վանքերն էին — եթէ ո՛չ ըստ ինքեան գէթ ըստ նշանակութեան սկսան փակուիլ հասարակաց դպրոցները փոխանակ կրթուած և մասնաւորապէս պատրաստուած վարժապետներու, իսկ և անպատրաստ անձինքներով լեցուիլ : Տիրացու թիւն, պարզ կարդալ և գրել, այս եղաւ մի վարժապետի ուսուցանելիքն, և այս՝ խիստ թերի : Նիւթական խեղճութիւնն ալ վրայ հասնելով, մեր ուսուցիչք սկսան դպրոց և իրենց փափուկ ու բարձր պաշտօնը իրեն շահի աղբիւր նկատել, և սոյն շահի համար մինչեւ իսկ տեղական մեծերու շահէն, Կառնալ, Կառնալ, Կառնալ :

Այս տխուր և ցաւալի վիճակը այսօր իսկ գրեթէ ամենուրեք, նոյն ինքն ի Պօլիս, կը տեսնուի և փոխուած չէ : չունինք մի վարժապետ, որ մասնաւորապէս ազգային ոգւով կրթուած և պատրաստուած լինի : Մէկ մ'ալ կը նայիս, մի ջորեպան, կամ մի տիրացու որ գուցէ ընդ ամենը հազիւ 1-2 տարի դպրոցի երես պէպած, քիչ շատ ընթերցումնք և գրել սորված է, տասնաւոր և հարիւրաւոր մանկտեաց սրտի

և մտքի ուղղութիւն ձեռքն առած վարժապետի պաշտօն կը վարէ, մի դպրոցի կառավարիչ կամ տեսուչ կը լինի, կամ լինիլ կուզէ, որպէս թէ մանուկ կըրթել, տղի սիրտ և միտք ուղղել, ջորի քշելու կամ եկեղեցւոյ մէջ է, եւ, պօռալու նման մի պաշտօն և դիւրին գործ լինէր : Աւելի ցաւալին այն է, որ ծնողք առանց վարժապետի մանկավարժական հանգամանքներն ուշադրութեան առնելու իրենց զաւակաց կեանքը այնպիսի անպատրաստ և չահալինդիր անձանց կը վստահին, և երբ տարիներ անցնել և հազարաւոր դրամ վատնելէ զկնի կը տեսնեն, որ իրենց որդիք գրեթէ ջորեպանի կամ տիրացուի մի պատկեր կը ներկայացնեն : կը ցաւին և կողբան : սակայն որին է յանցանքը. — ըստ մեզ թէ՛ ծնողաց և թէ՛ ուսուցչաց : Ծնողաց՝ որ անհոգ և անտարբեր կը գտնուին : և ուսուցչաց՝ որ չեն հաճիր գոնէ մի րոպէ իրենց պաշտօնին վրայ խորհիլ և իրենց կարողութիւն կշռել և անխղճաբար կը գործեն հակառակ ամեն խելքի և զգացմանց, եւ ինչ կարելի է այսպիսի մի տխուր վիճակէ լաւ արդիւնք յուսալ, ճամարտօրէն կրթուած և անուած հայրենասէր, ազգասէր և ընկերասէր երիտասարդներ սպասել : Բնազանցական ճամբարութիւն է, որ ցորեն ցանողը ցորեն կը քաղէ և ո՛չ գարի, նոյնպէս գարի ցանողը գարի կը քաղէ և ո՛չ ցորեն :

Կարծեմ տասնաւոր տարիներ կան, մանաւանդ քսան տարիէ ի վեր, այնքան դպրոց կը պօռանք, այնքան դպրոցասէր եղեր ենք, որ այս կողմանէ չէ՛ թէ միայն դրացի այլ նոյն ինքն եւրոպիոյ շատ ազգերն կանցնինք : մէջերնիս մասնաւոր դպրոցներ բանալու մի տարօրինակ սէրը կայ, սակայն ինչ օգուտ, որ դեռ հասկցած չենք կամ հասկնալ չենք ուզեր, որ առանց մասնաւորապէս ազգային ոգւով կրթուած և պատրաստուած վարժապետ և վարժուհի ունենալու երբեք մեր նպատակին չպիտի

կրնանք հասնիլ, չպիտի ունենանք ո՛չ ուսմանց և գիտութեանց ծանօթ զաւակունք, ո՛չ ազգասէր և հայրենասէր ու ընկերասէր ուսուցիչք և ուսուցչուհիք : Եւ արդարեւ ինչ կարելի է մի տուն կանգնել, երբ ամեն պէտք եղած նիւթերն ունինք, սակայն կրթուած և գործին հմուտ չին : առաջապետ չունինք : պարզ գործաւորաց ջանքն ու ճիգը իրենց ամենաբարձր տաղանդին հետ միացնելով իսկ դժուարին է հաստատ չինուած ունենալ և ապահովապէս մէջը նստիլ : վարպետ պէտք է :

Մասնաւորապէս ի Գերմանիա ճանրորդող և իմաստասէր կամ ուսանող անձինք շատ անգամ մամուլի միջոցաւ և կամ բերանացի իրենց զարմանքն յայտնած են թէ յիշեալ երկրին դպրոցք ինչպէս բարեկարգեալ են, ինչպէս նոցա աշակերտք դեռ 7-8 տարեկան՝ գրել, կարդալ և հաշուել, քիչ շատ պատմութիւն գիտեն և գիտնական ծանօթութիւնք ունին : 15-16 տարեկան՝ խել մ'ուսում և գիտութիւն սորված են այնպիսի հիմնական կերպիւ որ ի նորհա իրենց կրթութեան խորհիլ, բարին սիրել և չարն ատել գիտեն : 24-25 տարեկան՝ առաւել կամ նուազ մասնաւորապէս են և հայրենեաց փառք :

Ապաքէն մենք եւս սոյն զարմացողներէն էինք, սակայն փորձով հասկցանք, որ առանց մասնաւորապէս կրթուած և պատրաստուած վարժապետի, անկարելի է կրթուած և պատրաստուած զաւակունք և երիտասարդք ունենալ : զի վարժապետն է, որ տղին սիրտն ու միտք պիտի ուղղէ և նորա զգացմունքն ու ընդունակութիւնքն զարթոյցանէ : Ունենանք հազարաւոր դպրոցներ, գեղեցիկ շէնքեր և պալատներ մեր զաւակաց համար, սակայն առանց ճամբարիտ վարժապետի, այն չենք բարգիւրել : Մեր արդի դպրոցական վիճակն ուշադրութեան առնունք թէ ինչքան ծախք կընենք, ինչքան դպրոցներ ունինք

ու նորէն արդիւնք չունինք, ինքնին ալիսի համոզուինք, թէ այդ բնական է. տարրեր յուսալ և սպասել ուղիղ նայուածքի դէմ է: Տգէտէն գիտուն չծնիր:

Ուստի նախ՝ մասնաւորապէս ազգային ոգւով կը թուած և պատրաստուած վարժապետ, ապա դպրոց և աշակերտ. եթէ ոչ լաւ է բնաւ չունենալ, զի կէս ազիտութիւն ամբողջ տգիտութեան աւելի վնասակար է:

Տաճար Պէտքերն

Հետեւեալ նամակը, զոր երէկ Հայու մը ստորագրութեամբ տեսանք թէրճէմանը - Հազիզաթ թուրք լրագրոյն մէջ, բառական թարգմանութեամբ կը հրատարակեմք իրեն հետաքրքրական ինչ, առանց բնաւ ունայն և իմաստին վրայ խօսելու առայժմ:

«Շատոնց ի վեր կուգէի պատասխանել ձեր ստալից լրագրին. սակայն չէի գիշանէր՝ ժամանակս առաւել թանկագին համարելուն համար, և գիտնալով որ դրողը թուրք է. սակայն ձեր վերջին թիւն ա՛յնչափ ստուծեամբք լըցուցած էք, որ հարկադրեցայ ներկայ երկտողս գրել առ ձեզ. այնպիսի ստուծեանց պատասխան ընդունող թուրք ազգին և մանաւանդ թուրք լրագրաց մինչև ցարդ բռնած մոլոր ընթացքին համար խրատ մը տալու և գզացնելու դիտմամբ, թէ այս ընթացքով և մոլեռանդութեամբ անձամբ անձին կարեւորութիւն տալն, ո՛րչափ վնասակար եղաւ ձեզ: Ինչքան կորսնցուցիք, և ինչքան պիտի կորսնցունէք: Ռուսիա՝ մինչև ցարդ ինչ պատճառ բռնեց, և պատեւաբար հրատարակեց. պատճառը՝ բարեկարգութիւն չընելնիդ չէր. եթէ այս պատճառը չըլլար՝ ինչպէս պիտի հասնէր իւր նպատակին. 1856 ին, Անդղիա՝ Գաղղիա և Իտալիա ո՛րոյ համար արիւն թափեցին. ո՛րոյ համար 4-500 միլիոն լիրա ծախսեցին, և ի փոխարէն՝ ինչ ուզեցին ձենէ:

«Հաւասարութիւն քրիստոնէից», և միանգամայն այնուհետեւ Ռուսիոյ պատճառ չտալու համար՝ «Կարելի եղածին չափ բարենորոգմունք». ձեզի կեանք տուող այս խրատին առջև դուք ինչ ըրիք 20 տարւոյ մէջ. չէ որ առաջուրէն ա՛լ աւելի դէշ: Րուսիան, Սերպիա, Յունաստան, Գարատաղ, Կրետէ, Պուլղարիա, Սամոս, ինչու դէնքի դիմեցին՝ անկախութիւն ձեռք բերելու համար. մի անգամ ձեր աչաց առջև առէ՛ք 80-100 տարի առաջուան օսմանեան աշխարհացոյց տախտակը, չափեցէք ձեր կորուսած տեղերը և լացէք. բայց ո՛ր

բու կըտեմ. թուրք ազգին մէջ հայրենասիրական զգացում չկայ. նոցա համար՝ հայրենիք եղեր չէ եղեր. աշխարհի մէջ 200 միլիոն մահմետական կայ, առնց մէջքանի՝ հաշար զգայուն կգտնուի: Արդ՝ վերջապէս միայն մէկ հաւատարմութիւն ժողովուրդ մնաց, և այն՝ Հայոց ազգը. նորա ալ արժէքը չէք գիտեր. թուրք ազգը ապերախտ է՝ եթէ այս ազգին հինգ հարիւր տարիէ հետէ հաւատարմաբար ըրած ծառայութիւնները մոռնայ. ինչ հարկ կայ ըսելու. . . լրագրութիւնն ալ ազգի մը հայելին է. վայրենի և արիւնքոտ մարդոց ամենէն վատթարն եղող քուրդերը պաշտպանող, և զանոնք Հայոց ազգէն բազմաթիւ ցուցնելու աշխատող լրագիրը կարգացողներէն ինչ կը յուսացուի. դուք չէք ճանաչեր զձեզ. ամեն անգամ, որ մոլեռանդութիւն ըրիք և թուրքերը գրգռեցիք, դուք կորուսիք. յիշեցէք անցեալ օրերը. դուք էք թէ քուրդն 5 միլիոն է. ինչպէս կարելի է, որ այս վայրենի ազգը Հայոց սուրբ ազգէն բազմաթիւ ըլլայ՝ 3000 տարի թագաւորութիւն ունեցող Հայաստանի մէջ. 1¹/₂ միլիոն չենէր. գիտցիր, որ կէս միլիոնը՝ առահի իսլամացած է:

«Աստուծով ա՛յն օրէն յորում Հայոց ազգը իւր անկախութիւնը պիտի գտնէ, քուրթը պիտի դիմեն Հայկական սուրբ եկեղեցւոյ դիրկը, և մնացորդ մէկ միլիոնը՝ քաւ լիցի, վրէժինդիր լինելալ մեր դպրոցաց մէջ ընդունելով պիտի կըթենք և մարդու կարգ անցունենք. բայց դիցուք թէ այս վայրենի ժողովուրդը ըսածնուն չափ ըլլայ. ո՛վ Պօլսոյ անդղիական Պ. Կօչէնի հետ կը փոխէ քեզի պէս 50 թուրք լրագրապետ. նմանապէս ո՛վ կը փոխէ 10 քուրթը, չըսեմ 20, մէկ գիւղացի հայու մը:

«Արդ՝ եթէ կսիրես ազգդ, ամենէն յառաջ դու աշխատէ, մեզ Արեւելեան-Րուսիի նման ինքնօրինութիւն մը տրուելու համար. ապա թէ ոչ՝ Եւրոպա պիտի չլինէ, ձեզ գործ չպիտի թողու. այսուհետեւ օգնութիւն մի՛ փնտռէք չորս կողմէն. ամենքն երես դարձուցած են ձենէ. իսկ եթէ Եւրոպա չլինէ՝ Աստուծով, պիտի տեսնես 5-6 տարուան մէջ, բոլոր Սեւ ծովու վրայ ուսական դրօշակները:

«Այս նամակն նոյնութեամբ հրատարակէ լրագրոյդ մէջ, եթէ վատ չես. առայժմ այսչափ. երկրորդ նամակս Տիֆլիսէն կըստանաք»: Դանիէլ Պաշտարար

Հայաստանի սովերոյ խնամող պատուարժան յանձնաժողովոյ կողմանէ առ մեզ ուղղեալ յետադայ յայտագիրն կհրատարակեմք, աներկմիտ լինելով թէ ամեն Հայ, թէ՛ հեռաւոր և թէ՛ մերձաւոր, ուշի ուշով կարդալով՝ պիտի փութայ դարձեալ օգնութեան ձեռն կարկառել: Աւելորդ կհամարեմք մեր կողմանէ երկար յորդորներ կարդալ և նկարագրութիւններ ընել. վասն զի կարի քաջ կը նկարագրէ հետեւեալն:

«Հայրենաց այն անուեր սովն, որ ծանօթ է Ձեզ իւր ամենայն հանգամանօքն, այսօր զմեզ կրկին հանգանակէ հարկադրեց:

«Այս անգամ ոչ ստորագրութեանց պիտի դիմեմք, այլ նուիրատուն ի ձեռին հարեաւոր և հաղորդոր օժանդակաց ձեռօք բարեգործութեան պիտի ներկայանամք, փորձով դառն գիտութեան, չեւ ձմեռան հասեալ, աշնան վաղանցուկ մի քանի աւուրց մէջ սրտից դռներն պիտի բացենք, երես ի հող պիտի մտնամք, և զոր ինչ մարդատրութիւն պիտի չորհէ հայրենաց ի պաշար պիտի տամք ու երթամք:

«Այս նուիրատունք, որք հայարդնակ ամենայն տեղեաց յատկացեալ են, ի Տաճկաստան՝ արծաթ դաշկանի հաշով հինգնոց, քսանոց և հարիւրնոց. ի Ռուսաստան՝ ռուպլի հաշով կէս, երկու և տասը ռուպլինոց, իսկ ոչ ոք մէկ, հինգ և քսան ֆլըրանգնոց և այլն:

«Յոյժ չտրուարութեան ոգւով վարեցանք, այս տոմսակաց բաշխման գործոյն մէջ:

«Իւրաքանչիւր թաղից և քաղաքաց մեր մատուցած նուիրատունը չափն, մեր երկրագործութեան չափն է, և ոչ հայոց բարեբարութեան՝ որոյ պատկառելի ոգին արժանի է միշտ իւր համբաւոյ մեծութեան:

«Ձեք հարկ, Ձեզ բացառելոյ այս նորաձեւ հանգանակութեան ստիպողականութիւնն, որ օր քան օր կը սաստկանայ, զի ի լրումն աշխարհ այսօր սով հացի ընդ սովոյ ոսկոյ համոտմ ի Հայաստան կ'ընթանայ:

«Ժամ է արդ, կարծեմք սակաւինչ ազգային արժանապատուութեան զգացման խօսելոյ, քանզի յոռաջիկայ ձմրան, եթէ սովն ի պակասութենէ հեռատես խնամոց, որպէս անդ առաջն անգուպ և մըլդին զայլանայ, ցաւ և ամօթ միտնող ամայն զմեզ պիտի խայթէ, զի չպիտի հաւատայ աշխարհ թէ հայրենիք հայու յաղքատութենէ հալուս կմահանայ:

«Մերձեմք դրան ձմեռան, հաճեցէք կանգնել այս դրան հանդէպ և խօսել վաղ պիտի տեղան տորափունք, վաղ պիտի փչեն հողմունք, մի թողէք սոցա, զհայս լացուցանելով համոզել:

Ի դիմաց սովերոյ խնամող կեդրոնական յանձնաժողովոյ.

Ատենդպ Ատենպտ
Պէշո՞թ. Ծաղեան Սէրոբէ Կեալեան.
1880 Սեպտ. 1
Կ. Պօլսո Գաղա - Քէօյ:

Ս. Պատրիարք Հայրն անցեալ ուրբաթ օր անդղիական դեսպանին երթալով՝ ի դիմաց ընդհանուր Ազգին, շնորհակալութիւն մատոյց՝ վեհափառ Թագուհւոյն արտասանած ճառին մէջ Հայկական խնդրոյն վերաբերեալ յայտարարութեան համար. և խնդրեց որ Հայ ազգին ամենախորին շնորհակալիքն յոտս նորին վեհափառութեան դրուի: Ճերմաէի Հովատիս տաճիկ լրագիրն՝ երէկ այս լուրն հրատարակելու առթիւ, դիտողութիւն կընէ թէ Հայոց Պատրիարքը Պայրամի տօնը շնորհաւորելու համար իւր կողմանէ փոխանորդ կըրկէ նախաընթաց՝ անձնական տկարութեան պատճառաւ. ինչպէս կըլլայ որ կընայ անձամբ երթալ դեսպանատունը: Թէրճէմանը - Հազիզաթ ալ այս առթիւ քար նետած է, ըսելով թէ «Առաւել պատշաճ կըլլար, որ Պատրիարքը անձնական տկարութիւն ունենալուն պատճառաւ, ինք չյոգնէր, և Գափու քեահեապին զոր կէր:»

«Շաբաթ օրը Գերմանիոյ դեսպանատան առաջին թարգմանը վեց տէրութեանց հաւաքական մէկ պատասխանը մատոյց ի Դրան: Սոյն գիրը, որ Դրան յուլիս 5 ին գրածին պարզ պատասխանն է, միայն մեր Հայոց խնդրոյն կը վերաբերի: Տէրութիւնը Պէրլինիդաշնադրութեան 6 յօդուածին ուժով կը պարտաւորեն և կստիպեն, որ Բ. Դուռը մասնաւորապէս Հայաստանի համար բարեկարգութիւնք փութացնէ, քրթաց և չէքէզաց անդթութիւններուն դէմ պաշտպանելու համար: Բարեկարգութիւնք քաղաքական և կրօնական հաւասարութեան, և կառավարական ապակեզրոնացման սկզբանց պիտի համապատասխանեն: Մասնաւոր ուշադրութեան արժանի է, որ տէրութիւնը չընդունելով Դրան այն կարծիքն, թէ Հայք Հայաստանի ժողովրդեան հարիւրին 17 դ մասը կ'կազմեն, մէկ նոր ժողովրդագրութեան կհրաւիրեն, աւելցնելով սակայն, թէ այս խնդիր չկրնար բարեկարգութեանց գործը յետաձգել: Միով բան, տէրութեանց հաւաքական պատասխանը դատարանաց, ժանտարմի, պաշտօնէից, ելեւմտոյ բարեկարգութիւն և քրիստոնէից զօրաւոր պաշտպանութիւն կը պահանջէ: Ծանուցադրել կըլեր շանայ, յայտնելով թէ յիշեալ բարեկարգութիւնք՝ ըստ 6 յօդուածոյ, կառավարութեանց հսկողութեան ներքեւ պիտի լինէ:

Հայաստանի սովերոյ պատ

ուսարժան յանձնաժողովոյ կողմանէ տողթոր Միհրան վարդապետական զրկուեր է Հայաստան, ակտագեալ ազգայնոց խնամ տանելու համար :

— Օգոստ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ պատուել իւր կայսերական գանձուն վերատեսուչ Գաղաղեան վեհապետ Բակուրէֆէնտիի ազնուաւորայլ Մայրն, Շէֆաղաթ պատուանշանէն նուիրելով :

— Թէհրանի սիրելի ազգայնոց կողմանէ շնորհակալեաց ուղերձ մը զրկուեր է առ Ս. Պատրիարք Հայրն, իւր ազգանուէր և անձնդիր աշխատութեանց համար :

— Շապին-Գարահիսարի Առաջնորդ ընտրուեր է պատրիարքական փոխանորդ Գեր. Տ. Պողոս Ծ. վարդապետ Խօլտամեան : Տեղւոյն գաւառական ժողովոյ կողմանէ հեռագիր մը շաբաթ օրը ծանուցած էր սոյն ընտրութիւնը, տեղեկագիրն 'ի մօտոյ զրկելու խոստամբ :

— Արմաշի վանից Գեր. Վահագն Երանձնարարութեամբ կը ծանուցանեմք, թէ յիշեալ վանից ճանապարհին ապահովութեան համար ամեն հոգ տարուած է, և թէ ըստ տարեկան սովորութեան Ս. Խաչի տօնին ուխտաւորութեան երթալ փափաքողները կրնան կատարելապէս վստահ լինիլ իրենց ապահով երթելու իրենց վրայ :

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼԲ

Երէկ գիշեր կայսերական պալատան մէջ նախարարաց ժողով զուգարեւոյ մինչև առաւօտ տեւեց, և Գարատաղի ինքզոյն ժամ յառաջ լուծման միջոցներուն վրայ խորհրդակցութիւն եղաւ : Երէկ ցերեկ ալ Բ. Գուրը նիստ ընելով նախարարք, ժողովը չցրուած՝ վէլի Ռիլա փաշայի հետ բանալիցեցան : Ըստ վաղըթի՝ ծովային ցոյցին համար պաշտօնական տեղեկութիւն չկայ, բայց կըսուի թէ՛ կառավարութիւնը ցոյցը քիչ մը ժամանակ յետաձգելու հակամէտ կերեւին, և թէ՛ կ'կարծուի որ այսօր կամ վաղը կ'կարգադրուի ինքիւրը : Միւս կողմանէ պնդողներ կան, թէ վաղը՝ հինգշաբթի՝ ծովային ցոյցին գործադրութեան պիտի ձեռնարկուի, եթէ Տուլիսեօ չյանձնուի : Եւ ըստական նաւատորմին հրահանգ տրուած է եղեր՝ Տուլիսեօյի առջեւ երթալ, 24 կամ 36 ժամ միջոց տալ անձնատուութեան համար, և եթէ անպետք մնայ՝ նաւատորմին մակոյկներովը Գարատաղի զօրք հանել ցամաքը և գըրաւել տալ զՏուլիսեօ :

Աւստրիոյ և Գերմանիոյ կառավարութեանց մէջ յարձակողական ու պաշտպանողական դաշնագրութիւն մը կնքուած ըլլալուն զրոյցը կհաստատուի : Ռուսական լրագիրքը ընդդէմ Ռուսիոյ կհամարին զայս, և կգրեն թէ Գերմանիա շարունակ կաւելցնէ զինւորական պատրաստութիւնները : Անգղիա ալ յուզեալ կերեւի այս դաշնագրութեան վրայ, և կըսուի, թէ լրատ Կրանվիլ մասնաւոր տեսակցութեան մը ժամանակ «Սոյն միաբանութենէն հասարակաց խաղաղութեան դէմ վտանգ կը կարծուի, և Եւրոպա երկու դաշնակիցներէն բացաւորութիւն ուղեւ իրաւունք ունի» ըսեր է :

— Օգոստ. Սուլթանն Ասիոյ քննիչ Սայիտ և Պէյքըր փաշաներուն պատուանշանները փոխելով, առաջնոյն՝ առաջին, և երկրորդին՝ երկրորդ աստիճանի մէծիտիցէ պատուանշան տուեր է 'ի նշան իւր բարձր գոհունակութեան՝ զոր ունեցեր է նոյա մատուցած տեղեկագրին վրայ : Ասոնք առաջարկեր են՝ բարեկարգութիւններն աստիճանաբար գործադրել, ամենայն բարեկարգութիւն միանգամայն գործադրելու գծուարութիւն ցուցնելով :

— Մօրնիկ-Բօսթ գրեր է, որ Գաղղիա ծանուցած է տէրութեանց թէ՛ եւրոպական նաւատորմին ցոյցին ժամանակ գաղղիական տորմիդը միայն գրօշակ պարզելով պիտի բաւականանայ, և ընտել չպիտի մասնակցի հարկադրիչ միջոցներու :

— Բուսանիոյ իշխանը պատուանշան ընծայեր է մայրաքաղաքիս գաղղիական դեսպան Պ. Թիւօյի, որ ժամանակաւ Եաշի մէջ հիւպատոսական պաշտօն վարած է :

— Կիւրակէ օրը նախարարական կարեւոր փոփոխութիւնք եղան : Գլխաւոր նախարար կարգեցաւ՝ նախորդ գլխաւոր նախարար Սայիտ փաշա. արտաքին գործոց նախարար անուանեցաւ Ասրմ փաշա. պետական խորհրդոյ նախագահութեան պաշտօնը Սէրվէր փաշայի յանձնուեցաւ : Հասարակաց կրթութեան նախարար ընտրուեցաւ՝ Քեամիլ փաշա. Էվգաֆի վերատեսուչ կարգեցաւ՝ Գօսօվայի նախկին կուսակալ Նազիֆ փաշա. վաճառականական և երկրագործական վերատեսուչ անուանեցաւ՝ Պէրուլի նախորդ կառավարիչ Բալիֆ Էֆէնտի :

— Պրուսայի բանակն մէջ գըտնուող անձինքն ուրբաթ օրը բանակին պատը ծակելով՝ ամենքն

միահամուռ սկսեր են փախչիլ. պաշտօնակալը շատ ջանացեր են արգելել, բայց չեն յաջողեր : Երբեք չեն յաջողեր, և 30-60 յաջողեր են փախչիլ :

— Օգոստ. Սուլթանին թիկնապահներէն Սիւլէյման պէյքանի մը ալպանիացի պէյերու հետ Շքոտրա ուղեւորեցաւ, 'ի գիմաց Նորին վեհափառութեան Ալպանիոյ գլխաւորաց խրատ և յորդոր կարգալու պաշտօնով :

— Կարնոյ գաւառական լրագրէն կիսացուի, թէ նախորդ ամսոյ 21ին, յիշեալ քաղաքին մօտերը բաւական ձիւն եկեր, ցուրտ եղեր, և քիչ մնացեր է որ մարդ մը պիտի սառի եղեր, եթէ բարեբաղդաբար օգնութիւն հասած չըլլայ :

Վարնայի մէջ, յանուն կայսրուհոյն Ռուսաց, եկեղեցւոյ մը շինութեան ձեռնարկուած է : Պուլղարիոյ իշխանը հիմնարկութեան օրը ներկայ գտնուեցաւ և առաջին քարը դնողեց :

— Գարատաղի իշխանին չորս աղջիկները Բեդրսպուրի կերթան ուսումն ու կրթութիւն առնելու համար :

— Յունաստանի թագաւորն ու թագուհին Բօքէնհակ գացեր են :

— Դաւրէթէն գրուած է յուլիս 15 թուով : «Շաբաթ մը յառաջ գիշեր ատեն քաղաքիս մէջ երեւցաւ մի սարսափելի մարդակեր գաղան, որ լեւան կողմէն քաղաքն իջնելով և պատերէն թռչելով մտաւ քանի մը տուններ և քանի մը երեխայ լսիւց. յարձակեցաւ մինչեւ անգամ հասակաւոր մարդոց վրայ և մէկ քանին վիրաւորեց. բայց շուտով թագաժառանգ իշխանի որսականները գնացին նորա ետեւէն և հրացանի հարուածով ըսպաննեցին թէւ և սակայն հետեւեալ օրն ուրիշ մ'երեւցաւ : Կկարծուի, թէ բորենի է. որովհետեւ վզին վրայ բաշ տեսեր են. սակայն այս կողմերը դժուար կդռնուի բորենի. ուստի հաւանական է, որ սարսափելի հերթափ գայլ մը լինի, վզին վրայ միայն մի քանի մաղ մնացած, զոր բաշ կարծեր են. իսկ աւելի հաւանականն այս է, որ այդ մարդակերը սովու ժամանակէն սովորեր է անօթութենէն ինկած մեռած մարդոց մարմիններով իրեն յաղուրդ տալ, և յետոյ գերեզմաններուն մօտեցեր կերեր, և ապա վորձեր է քաղաք մտնել» :

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԲԷՐԻ

Պալաթ խկէլէսինտէ վաղի հարպիյէ հաթապ անպարը մահալը թարիխի գօնդօրաթօտէն իթիպարէն իքի սէնէ միւստէթլէ օլմաք վէ իհարը սէնէվիսի սիմ մէծիտիյէ օն տօղուղ զուրուշա օլարադ նադտէն սէնէսի խիթա մինէ գատար ճէսթէ ճէսթէ լէվաղիմաթը ումուսիյէ տայիրէսի վէզնէսինէ թէսիմ օլընմաք շարթը վէ շերայիթի սայիրէսի իլէ իհարէ վիրիլէճէկինտէն, վէ պիր սէնէլիյի ետի պլն զուրուշա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ իյլուլ բուլմինին տօղուղընճը սալը կիւնիւնէ քատար պէհէր կիւն միւղայետէսի պլիլճրա եէվմի մէքըրաթէ գարարը գաթիսի իհրա օլընմադընտան տահա զիյատէ իհար իլէ իաթիհարինէ թալիպ օլանլարըն, վէ օնընճը չէհարչէնպիհ կիւնի եւլուտէ պէշ զամմինէ բաղիպ պուլընանլարըն հարպիյէ նէզարէթի լէվաղիմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի, վէ կէլմէլմէյան գէվաթ օլարըը հալտէ իտէճէլէրի զամմի միւմզա վարա գայի իլէ տայիրէի մէքըրաթէյէ պլիտիլմէլէրի իլան օլընուր :

2 իյուլ 96

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԲԷՐԻ

Հարպիյէ թահնիէ խտարէսի իշուն թարիխի գարարընտան իթիպարէն չէհարիյէ եւլ ճէթմիշ պէշ պլն գըլէսի թէսիմ օլընմադ վէ մադպուղ սէնէտինին վիրուսի իլէ մուամէլէսի խիթա մինտէ էամանը եւլուլըք պլթըն եւլ զրուշ հիսապը իլէ հէման հարպիյէ նէզարէթի լէվաղիմաթը ումուսիյէ տայիրէսի վէզնէսինտէն թէսիյէ գըլընմադ, վէ թէսիլմինէ գատար վուգու պուլաճադ պլ ճիւմէ մէսարիֆի նադլիյէ վէ սայիրէսի իլէ ըէսմի կէօմիլիկի միւթէհաճիտինէ պիտ օլմադ շարթը վէ շերայիթի սայիրէսի իլէ միւղայիա օլընմադ օլան սէքիդ եւլ պլն գըլէ իւլլիւնճի նամէրօ տադիդի իթայէ թալիպ օլան գէվաթ նիւմունէլէրի իլէ պէրապէր իլուլըն սէքիզինճի բաղար իրթէսի կիւնինէ գատար պէհէր կիւն տայիրէի մէքըրաթէյէ կէլմէլէրի իլան օլընուր :

4 իյուլ 1880

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԲԷՐԻ

Ասաքլիի շահանէ Էլպիսէ անպարը իշուն միւղայիա օլընմաճաք օլան եէթմիշ պէշ պլն մէթրօ ինճէ սըգ գանալաշօնըն իւլ պլն մէթրօսը հէման վէ գու

սուրը թարիխի գարարինուն ի թիպարէն գրող պէշինճի կիւնի թէպիմէ պաշայուպ ճէսթէ ճէս. թէ թէպիմ օլընարաք թարիխի մէգլիւրըն սօգսան պիլինճի կիւնի արգասը պլընմաք վէ բէսմի կէօմիլիկի իլէ անպարը մէգլիւրէ թէպիմ օլըննճայա գատար վուգուպուլաճագ քեաֆիքէի մէսարիֆի միւթէնճիպինէ պիտ օլմագ վէ հէր օն իքի պին մէթ. բօլընէ մագպուզ սէնէտի միլիլ. մէք վէ էսմանը մագպուզ սէնէտիքինին վիւրուտի իլէ մուա. մէլէի գալէմիլէսինին խիթամին. տէ սիմ մէճիպիլէ օն սօգուզ զուրուշ հիսպար իլէ հէման հար. պիլէ խաղինէսինունէ միլիլմէք իւղրէ մէգլիւր էլ մըգտար գա. նալմանըն պէհէր մէթբօլը իքի զուրուշ օթուզ ալթը փարոյա թալիպի էօճտէսինտէ օլուպ էյ. Եւլը բուլմինին պէշինճի բէնչէն. պիհ կիւնինէ գատար հէր կիւնի կիւնագասար պիլիճրա եէվի կէգլիւրտէ գարարը գալիսի վիլիլմէքլինտէն իթա իթմէյէ թալիպ օլմանլարըն, վէ եէտինճի ճիւմա իրթէսի կիւնի եիւզտէ պէշ թէնգլիլինէ բաղիպ պուլ. նանլարըն հարպիլէ նէզարէթի լէվաղիմաթը ումուլիլէ տայիլէ. սինէ կէլմէլէրի, վէ կէլմէյան զէվաթ օլալըը հալտէ խտէճէք. լէրի թէնգլիլաթը միւմիլ վարա. գայի սահիհէ իլէ տայիլէի մէգլ. քիւրէյէ պիլիլիլմէլէրի իլան օ. լուսուր :

30 աղօսթոս 96

ՍԿԶՐՈՒՆՔ
ԱՍՏԵՂԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ

Յօրինեալ

Ի ՀԵՐՈՆԻՍՏՈՒՆ ԲԱՐՍԵՂԵԱՆՑ

Երկրաչափ - Անտառագէտ եւ նախկին
աշակերտ Կոստան. Ռուսում. անտ. ուսաց

Կ. Պօլիս

Տպագրեաց Յովսէփ Գալաֆեան
1880

Այս ընտիր աշխատութիւնը որ 400 երեսէ կըաղկանայ, ընտիր թղթի վրայ տպագրեալ եւ 121 պատկերներով զարդարուած է. գործոյն պարունակութիւնն ընէ է, ընդհանրապէս երկնա. կամարին երեւոյթը, աստեղա. տանց դասակարգութիւնը, զա. նոնք ճանաչելու եղանակը, երկ. րիս վրայ ընդհանրապէս արե. գական շարժման, մեծութեան, բնագիտական կաղմութեան վը. րայ տեղեկութիւններ, ժամա. նակի չափուց վրայ, այլ եւ այլ ազգաց տոմարներու վրայ, արե. գական հականկեան վրայ, ցե. րեկուան եւ գիշերուան անհա. ւասարութեան վրայ, արշալոյս, վերջալոյս, եւ եղանակք : Տար.

ւոյն զանազան ժամանակներուն, ցերեկուան եւ գիշերուան երկայ. նութեանց վրայ, լուսնի հան. դամանացը, երեւութիցը եւ աշ. խարհագրութեանը վրայ մասնա. ւոր տեղեկութիւնք. խաւար. մունքն ու անոնց պատճառները, միջորակաց սկզբնատարերը ու ա. նոնց ստորագրութիւնը, գիսա. ւորայ վրայ ընդհանուր տեսու. թիւնք, աստեղաց հեռուորութեան վրայ տեղեկութիւններ, մակընթացութիւն եւ տեղատը. ուութիւն եւ այլն : Այս տեսակ դասագրքեր մեր ազգին մէջ ընդ. հանրացած չըլլալուն նուազ օրի. նակ տպագրեցաւ. ամենակա. րեւոր դասագրքը մ'է գալրոցաց եւ հմուտ անձանց : Կը ծախուի Չագմագճըլար փողոց թիւ 20 եւ ի Բիւրքէի խան վարի յարկ թիւ 23 Յովսէփ Գալաֆեանի գրա. տունները ի գին 20 դահեկանի :

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

ՏՆԱԿԱՆ ԲԺԻՇԿ

Հեղինակ Տօքթոր Վալիթի
Թաքալէ Ե. Մարաթեան
Հրատարակիչ Ս. Ղ. Պարսիղպանեան

Ընտանեաց մէջ պատահած հիւ. ւանդութեանց համար ազգու. դարմաններ կառաջարկէ եւ օգ. տակար իրատներ կատարէ : Կը ծախուի ամեն գրավաճառաց քով եւ մասնաւորապէս Ս. Ղու. կասեան գրատունը, ի գին 6 զշ :

ՏԿԷՆ ՄԷՆՈՐ

Հռչակաւոր Ալեկսանդր Տիւ. մաշի եւ Օկիւսթ Մաքէի ամենէն ընտիր թատերախաղերէն մէկն է, զոր թարգմանած է Պ. Ա. Գ. Գա. սէվէթեան : Սոյն գործը Զմիւռ. նիայէն հասած ըլլալով կծախ. ուի Եհնի - ճամի Զիլինկիլէր - ճատտէսի թիւ 2, Ս. Ղուկաս. եան գրատունը եւ ուրիշ գրալա. ճառաց քով, ի գին 7 զրուշ :

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

(Պատկերազարդ)

առաջին եւ երկրորդ տարիներու համար

Աշխատատեղաց

Յ. Գ. Փաշալեան

Գաղղիոյ ամենէն նշանաւոր մանկավարժուհւոյն՝ արիկին Բաբ. Գարբանթիէի հետեւողութեամբ պատրաստուած է : Գինն է 3 զշ :

ՇԱԳՈՊՐԻԱՆՈՒ

Ա. Գ. Ա. Լ. Ա.

Իւսէլէտարի Եհնիմահալլէի վարժարանին նախկին աշակեր. տաց ոմանք սկսած են ի գրոց բարբառ թարգմանել այս ընտիր վիպասանութիւնը, ի գիւրութիւն տպագրական ծախուց՝ Յական զրուշի տոմսեր չըջարեւութեան

հանելով, զոր կանխաւ ստացոյն օրինակ մը ստանալու իրաւունք պիտի ունենայ հրատարակմանէն անմիջապէս ետքը : Այս տոմսերը կ'իւժառուին գրավաճառաց խա. նութիւնները :

ՏԱԽՏԱՆ ԶԻԿՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Այս պատկերա. մեծ ծառի մը եւ իւր ամեն ոստերը՝ մէկ մէկ պատկի ձեւ ունին, որոց մէջ ծնելոց եւ ննջեցելոց անունները պիտի նշանակէ ամեն ոք : Ասի լաւ աղգահատար մը կընայ ըլ. ւալ, որ ամեն ընտանեաց խիստ հարկաւոր է. իւր սերունդը եթէ այս տախտակիս մէջ նայի՝ պիտի տեսնէ թէ ինք ո՞ր սերնդէն եւ յո՞րոց սերած է, ո՞րոնք կենդանի եւ ո՞րոնք մեռեալ են եւ իրենց բնակութիւնը ուսկից սկսած է : Ոստի պատկի ձեւ ունեցող բա. ւորակներուն մէջ պիտի նշանակէ ամեն ոք իր նախահարց եւ սե. րնդոց անունները, որ լաւ յի. շատակաղիր մը կընայ սեպուիլ : Այս պատկերա. Յովհաննէս աղա Բրուտեանի ծախիւք է տպեալ, եւ կը ծախուի Յովսէփ Գալաֆե. անի գրատանց մէջ, նաեւ կա. մուրջի մօտ Սուճի Պօղոս աղայի խանութը : Գինն 5 զշ արծաթ :

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ

ՏԱՅՈՒՄԵՆ Ա. ՄԱՆԿՈՒԹԵԱՆ
Խմբագրեալ Գաղղիոյ սեղանագրա. կան ընկերութեան յանձնաժողովին եւ թարգմանալ
Ի Տօքթոր Տ. Ս. Փէշալմալճեանէ

Մանկատածութեան լաւ կամ. յոռի եղանակին վրայ խօսող ա. մենակարեւոր գործ մ'է, ար. ժանի՝ ընթերցման ամենայն ծնո. ղաց : Ամեն հայ գրավաճառաց խանութները կը ծախուի ի գին 3 զրուշ :

Նորայրի գաղ-հայերէն բառա. րանին 154 թերթին ալ հրատա. րակուցաւ, որոյ մէջ A գիրն աւարտած է եւ B կըսկսի : Այ. սուհետեւ ամեն շաբաթ օր կա. ննաւոր կերպով կ'հրատարակին թերթերն : Վաճառման գլխաւոր տեղին է Ֆրէնկեան գրալաճա. ուանոցը՝ Ուզուն - Զարչը թիւ 362, որոնք որ կը փափաքին բաժա. նորդ գրուիլ մէկ ու կէս օսման. եան ոսկի կանխիկ վճարելով, կընան գլխիկ Պ. Ֆրէնկեանի :

Ի գիւրութիւն հատարակու. թեան թերթերը կը վաճառուին նաեւ Գալաֆեան եւ Ղուկասեան գրավաճառաց քով, ինչպէս նաեւ Արշակ Էֆէնտիլի թղթավաճա. ուանոցն ի Ղալաթիա, եւ Վայոի գրավաճառանոցը ի մեծ փողոցն Բերայի :

Գինն իւրաքանչիւր թերթին՝ 60 փղ արծաթ :

PILULE HOLLOWAY
ԴԵՂԱՅԱՏՔ ԶՈՒՍՈՒՅԷՆ

Լեարդի, ստամոքսի եւ աղիքներու ամեն տեսակ անկարգութեանց համար խիստ ընտիր է սոյն դեղահատը. ամեն ջղային տկարութեան ուժաթափու. թեան եւ արտութեան համար. կը ջնջէ եւ անհետ կընէ ամեն տեսակ անչա. փաւորութեանց հետքերը : Ստի եւ ե. րկամանց վրայ օգտակար ազդեցու. թիւն մ'ունի, արեւը մարդիկով նոցա խանգարեալ վիճակը կը կ'անաւորէ, եւ գրգռելով կենսական արծարանը կը զօրացնէ : Իւր դեղական մեծ ազգե. ցութեամբ սրտախառնութիւն, կուծ. ուութիւն, մաղձային հիւանդութիւն. ներ, որովայնի մէջ լեցուած կազեր, գլխի ցաւեր կը վանէ, մարսողու. թիւնը կը չափաւորի, եւ մարմինը մաք. րուելով բոլոր այն աղտեղութիւններէ որ շատ անգամ զանազան հիւանդու. թեանց սկզբնապատճառ կըլլան, ա. ողջ, ուժեղ եւ բնական դիւրը կը զգենու :

ONGUENT HOLLOWAY

ՍՊԵՂԱՆԻ ՀՈՒՂՈՒԹԻՒՆ

Մորթային հիւանդութիւնք եւ վէքք բուժելու մասին ունեցած պալաւա. կան յատկութեանցը հնաւաստի բը. նաւ ուրիշ դեղ մը. հին կամ նոր թուեաւոր վէքքեր, ուռեցք, քաղց. կեղ (շէշէշէշէ), սրունից եւ ստեանց վէքքեր կամ բոլորովին կանչին եւ կ'ա. կը լաւանան, օգտակար է նաեւ հար. բուխի, հաղի, սրտի բարբախման, մանաւանդ օղացաւ (Եէլ) ըսուած հի. ւանդութեան իւր կաղղութիւն, եւ դ. րաւոր աղղեցութեամբ խօյլ (բըւն) հիւանդութեան ապականիչ զօրու. թիւնը ինչ աստիճան որ ըլլայ կըռէ մաքրաւէ :

Այս դեղերուն գործածութեան եւ զանակը նշանակուած է իւրաքանչիւր տուփի վրայ, որ կը գտնուի ամեն դեղավաճառներու քով, եւ մասնա. ւորապէս Պահէ-գաբու թաշ խանի կողմերը Պ. Գասպարեանի գեղարանը Ն. 7 կծախուի :

Աւելի առեւել ուղողը կը հրաւիրուի առ հեղինակն սօքթոր Հոլլուէ ի լ'օն տօն Սքափօրտ փողոց թիւ 533 :

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

2 Սեպտեմբեր 1880

Քօնսօլիտէ	10 - 25
Երկաթուղեաց	» 30 -
Թրամուէյ	0. 1. 3 - 45
1863 ի փոխառութիւն	» 63 -
1865 ի »	» 58 -
1869 ի »	» 57 -
1872 ի »	1. 20 -
Օսմանեան լիբան 100 զրէն	
Մէճիպիէ	407 - 10
Մէթալիք	244 -
Հինգնոց	242 - 20
Վեցնոց	428 - 20
Պղինձ	560 -
Թղթաղրամ	4210 -
Բուսիոյ բօլ	94 -
Գաղղիական լիբա	88 -
Անգղիական »	110 -
Գրիմից	51 - 20

ՏՆՕՐԷՆ ԵՒ ՏԷՐ

Հ. Ս. ԱՆԱՃԱՃԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ
Կ. Պօլիս, Սուլթան Համալ